

343.1
(497.1)
(094.072)

70

BEIĆ

državni tužilac
sacajnom sudu u Beogradu

PRAKTIČNA PRIMENA

ZAKONIKA O SUDSKOM KRIVIČNOM
POSTUPKU KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

OD 16 FEBRUARA 1929

(ODGOVORI NA 101 PITANJE)

CENA 15 DINARA

BEOGRAD, 1935

ŠTAMPARIJA Ž. MADŽAREVIĆA, CARA NIKOLE II BR. 28

*Товст. Нудом Ставору Кову
инспектору Мин. Юстице*

DR. DUŠAN PEIĆ
Vrhovni državni tužilac
pri Kasacionom sudu u Beogradu

*у знак признанос
книговодства*

7 575.35 франк

PRAKTIČNA PRIMENA

ZAKONIKA O SUDSKOM KRIVIČNOM
POSTUPKU KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

OD 16 FEBRUARA 1929

(ODGOVORI NA 101 PITANJE)

~~Уведено у нови инвентар бр. 2370
1 јануара 1942 год.
Београд.~~

~~CENA 15 DINARA~~

BEOGRAD, 1935

ŠTAMPARIJA Ž. MADŽAREVIĆA, CARA NIKOLE II, 28

PREDGOVOR

Ovo je izdanje nastavak moga rada sadržanog u mojoj knjizi „Praktična primena novog Krivičnog zakonika i Zakonika o sudskom krivičnom postupku“ izdanoj u prvoj polovini 1933 godine.

I u toku dalje praktične primene zakonika o sudskom krivičnom postupku od 16. februara 1929. god., pokazalo se je, da su mnogi naši praktičari, sudije, državni tužioc i advokati, u pogledu izvesnih propisa pomenu-tog zakonika još uvek u dvojbi kako ih treba razumeti.

Naši odlični kriminalisti gg. Dr. Božidar Marković, Dr. Josip Šilović, Dr. Stanko Frank, Dr. Metod Dolenc, Dr. Mihajlo Čubiński, Dr. Nikola Ogorelica i Dr. Lav Henigsberg, u njihovim brižljivo izrađenim, nama svima dobro poznatim delima, koja su nam od velike koristi, nisu se ni mogli pozabaviti sa izvesnim pitanjima, jer se tek praksa pokazala, da u Zakoniku o sudskom krivičnom postupku ima i praznina i nejasnoća, tako da neki propisi mogu da dadu povoda raznom tumačenju, kao što je to u stvari i bilo.

Praktičnom primenom naime najbolje se dopunjuju praznine u zakonima i razjašnjuju izvesni propisi.

Smatrao sam zato uputnim, da prtkupim, u koliko mi je to bilo moguće, sva takva pitanja, da ih sredim i da po njima dam odgovore. Mnoga od tih pitanja bila su predmet diskusije u našim poznatim časopisima „Pravosuđu“, „Policiji“, „Arhivu“, „Braniču“ it.d. Po izvesnim pitanjima mišljenja su se razilazila. Neka su rešena protivno duhu zakona i intenciji zakonodav-čevoj, a mnoga su ostala nerešena.

Odgovori na u ovoj knjizi postavljeni pitanja, plod su njihovog svestranog proučavanja i rezultat praktičnog rada. U ovom radu bila su mi od velike pomoći odlična dela gorenavedenih naših istaknutih kriminalista, razna dela i monografije naše i strane pravne literature i velikim delom i odluke naših kasacionih sudova do-

Juv. br.
38612

nete po revizijama odnosno po zahtevima za zaštitu zakona.

Ja sam izabrao izradu ove knjige u obliku pitanja i odgovora, kao najpogodniju obradu za našeg pravnika praktičara.

Sudija, državni tužilac, advokat i dr. preopterećen poslovima svoga poziva, nema više puta dovoljno vremena, da pre donošenja odluke odnosno rešavanja izvesnog slučaja, traži po sistematskim delima, po komentarima, časopisima, zbirkama rešenja itd. kako treba razumeti izvesan propis, koji bi im se pojavio kao nejasan. Oni će na mnoga važna pitanja naći u ovoj knjizi kratak ali tačan odgovor. Ako im bude potrebno opširnije razlaganje, daće ga lakše kad im bude poznato osnovno pravno stanovište po tim pitanjima.

Za obradu materijala koji je predmet ovog izdanja, trebalo je i mnogo vremena i mnogo truda. Uložiti i jedno i drugo nije bilo lako, pored velike zaposlenosti po zvaničnoj dužnosti. Bez obzira na to, ja sam se odlučio da ovo izdanje pustim u javnost po što jeftinijoj ceni, kako bi ga i pored ekonomske krize, mogli lako da nabave i ekonomski slabiji.

Želja mi je da ovim mojim radom olakšam pravilnu primenu novog Krivičnog postupka u interesu bržeg obavljanja poslova u našim sudovima i državnim tužioštvima, u čijoj sam službi sa ponosom i ja a u koje ustanove, treba javnost — kao i do sada — da gleda sa puno poverenja.

Dr. Dušan Peić.

1) § 2. K. P. (§ 89 K. Z.).

Da li se može opozvati predlog uslovno, pa ako optuženik ne ispuni uslov, produžiti obustavljeni postupak? (Jedan sud je obustavio postupak, jer je oštećena odustala od predloga za gonjenje optuženika za delo iz §-a 276 K. Z. pod uslovom, da u izvesnom roku stupi s njom u brak; pošto to u određenom roku nije učinio, oštećena je tražila da se postupak produži.)

Od predloga se ne može odustati uslovno, jer to zakon nigde ne predviđa. Zato, ako je oštećenik odustao od predloga uslovno, smatraće se kao da nije ni odustao i postupak će se produžiti.

Ovde nema mesta ni primeni propisa §-a 359 od. II br. 1 K. P., koji predviđa produženje krivičnog postupka obustavljenog zbog nestašice propisanog predloga, kad se uklone ili prestanu smetnje, koje su bile na putu pokretanju ili produženju postupka. Postupak naime nije ni obustavljen zbog nestašice propisanog predloga, pošto je ovoga bilo, već zato, što je ovlašćeno lice isti samo uslovno opozvalo; ali to međutim ne menja ništa u stvari — jer uslovnog opozivanja predloga nema u zakonu, pa je zato predlog i stvarno ostao.

2) § 6/VII (53) K. P.

Da li u slučaju odustanka državnog tužioca od gonjenja može kao supsidijarni tužilac preuzeti gonjenje u smislu §-a 53 K. P. Država preko svoga zastupnika, ako je ona oštećena krivičnim delom (na pr. Državno pravobranništvo, Glavna kontrola)?

Može i ako državni tužilac zastupa interese države,

jer ovaj to čini samo u cilju ostvarenja prava kažnjavanja što ga ima Država. Međutim državni pravobranilac zastupa imovinske interese Države, pa kad preuzima gonjenje on to čini radi ostvarenja privatno-pravnih potraživanja Države. Zakon ne čini nikakvu razliku iz koje bi se dalo zaključiti, da državni pravobranilac ne može da preuzme gonjenje kao privatni učesnik.

3) § 17/I K. P.

Kako se ima razumeti nadležnost suda onog područja u kome okrivljenik „stalno živi“?

Mesto stalnog življenja je ono mesto u kome je neko lice domicilirano (forum domicilii) t.j. u kome se je nastanilo u nameri da tu stalno boravi. U tome pogledu biće merodavno zanimanje odnosnog lica.

4) § 28/5 K. P.

Da li je isključen da sudi po delu krivokletstva onaj sudija, koji je bio član veća na glavnom pretresu, na kome je svedok lažno svedočio?

Nije, jer je isključen kao svedok samo onaj sudija, koji je bio svedok *van* službenog posla. (§ 28/5 K. P.);

U ovom je slučaju sudija međutim bio svedok za vreme vršenja službenog posla.

5) § 28/2 K. P.

Da li je isključen kao sudija onaj, kome je branilac optuženog pašenog?

Nije. Rod po tabzini postoji između sudije i braničeve žene, odnosno između branioca i sudijine žene, ali između branioca i sudije nema odnosa srodstva po tabzini.

6) § 29 K. P.

Da li je isključen od suđenja u prvom st

penu onaj sudija, koji je u postupku pre glavnog pretresa učestvovao u krivičnom veću, u kome je rešavano po žalbi protiv rešenja o pritvoru ili istražnom zatvoru optuženikovom?

Nije, jer određivanje pritvora ili istražnog zatvora nije ni izvidajna ni istražna radnja, već samo jedna mera, kojom se obezbeđuje prisustvo okrivljenog lica u toku krivičnog postupka.

7) § 29 K. P.

Ako je uvaženo traženje za obnovu postupka i naređen nov pretres, može li na ovome suditi isti sudija, koji je u toj istoj stvari i ranije sudio?

Može, jer je presuda poništena po traženju za obnovu postupka a ne povodom pravnog leka.

Traženje obnove postupka nije pravni lek.

8) § 29 K. P.

Može li kao sreski sudija suditi onaj sudija koji je u istoj stvari radio u Okružnom sudu kao izvidajni ili istražni sudija, ako je krivična radnja smatrana ranije kao zločin, pa je onda upućena od Okružnog suda Sreskom sudu, jer je nađeno da se radi o prestupu za koji je ovaj nadležan?

Može, jer prema §-u 377 od III K. P. u postupku pred Sreskim sudom nema istrage, a prema §-u 385 od III K. P. sudija koji je vršio izviđaje, nije isključen da vrši usmeni pretres.

9) § 29 K. P.

Da li je isključen da sudi sudija Sreskog ili Okružnog suda, ako je u istoj stvari bio zamoljen da izvrši neku sudsku radnju?

Nije ako je takav sudija vršio samo izvesne radnje koje naređuje postupak kao na pr. saopštenje ili dostavljanje rešenja, optužnice, primanje prigovora itd., jer to nisu ni izviđajne ni istražne radnje.

10) § 32/I K. P.

Da li se može tražiti izuzeće sudije zbog bespristrasnosti, ako se ova očividno pojavi po početku glavnog pretresa ili u toku istoga (na pr. ako bi se po načinu stavljanja pitanja na pretresu ili inače zbog ostalog postupanja sudije moglo posumnjati u njegovu bespristrasnost)?

Ne može, jer zakon propisuje, da se izuzeće zbog bespristrasnosti može tražiti samo *pre* početka pretresa. Očividna bespristrasnost sudije na samom pretresu mogla bi dati povoda za pokretanje redovnog disciplinskog postupka protiv takvog sudije, u koliko njegova radnja ne bi pretstavljala delo iz § 386 K. Z. odn. iz kog drugog zak. propisa.

11) § 34 K. P. (§ 385 od. II K. P.).

Da li o zahtevu za izuzeće sreskog sudije rešava Sreski sud ili Okružni sud?

(U pogledu ovoga pitanja nastala je sumnja s obzirom na to što u §-u 34 od. I K. P. stoji da o tome rešava *isti sud*, čiji je član sudija za koga se traži izuzeće, dok međutim u §-u 9 Zakona o ustanovljenju Sreskih i Okružnih sudova na području Apelacionog suda u Beogradu i na jednom delu područja Apelacionog suda u Skoplju — od 26 novembra 1930 g. Službene novine broj 284 od 10 decembra 1930 g. — stoji, da o izuzeću sudije Sreskog suda odlučuje *tome sudu pretpostavljeni* Okružni sud).

Gorenavedeni zakon o ustanovljenju Sreskih i Okružnih sudova stupio je u život i dobio obaveznu snagu sa danom obnarodovanja u Službenim novinama tj. 10 decembra 1930 g. (§ 16 toga zakona),

dok je Zakonik o Sudskom krivičnom postupku prema od. II čl. 2 zakona od 16 II-1929 g. o uvođenju u život Krivičnog zakonika, Zakonika o sudskom krivičnom postupku i Zakona o izvršavanju kazni lišenja slobode dobio obaveznu snagu na području Beogradskog Apelacionog Suda dana 1-I-1931 g. (odnosno po produženju ovog roka dana 1-IV-1931 g.) a na području Skopljskog Apelacionog suda i Podgoričkog Velikog Suda 1-I-1932 g. (odnosno po produženju ovog roka 1-XI-1934 g.). Kako je prema tome Zakonik o sudskom krivičnom postupku dobio na pomenutim teritorijama obaveznu snagu *posle* zakona o ustanovljenju Sreskih i Okružnih sudova od 10 decembra 1930 g., to je po principu „lex posterior derogat priori“ propisom §-a 34 od. I K. P. derogiran propis §-a 9 pomenutog Zakona o ustanovljenju Sreskih i Okružnih sudova. Zato o zahtevu za izuzeće *sreskog* sudije rešava *isti sud*, čiji je član sudija za koga se traži izuzeće, dakle isti Sreski sud, a samo u slučaju da zbog zatraženog izuzeća ili inače u Sreskome sudu nema dovoljnog broja sudija, nadležan je da o zahtevu o kome je ovde reč rešava prvi viši, dakle Okružni sud. —

12) § 39/3 K. P.

Da li u rad državnog tužioca dolazi i rasmatranje spisa, koje sreski sudija šalje Okružnome sudu povodom podnetog pravnog leka i ako se radi o presudi za delo koje se goni po privatnoj tužbi?

Dolazi, jer § 39 br. 3 odn. § 397 od. II K. P. ne čine u tome pogledu nikakvu razliku između spisa po delima koja se gone po privatnoj tužbi i onih, za koje se goni po službenoj dužnosti. Državni tužilac je i čuvar zakona i mora da se brine za pravilnu primenu zakona.

13) § 41 K. P.

Ima li stranka pravo da traži zahtev za zaštitu zakona?

Ne, ona to pravo nema. Ali interesovana stranka može usmeno ili pismenim podneskom skrenuti pažnju Vrhovnom državnom tužiocu ako smatra da je nekom odlukom suda povređen zakon.

14) § 47 K. P.

Može li se državni tužilac obratiti molbom i na koji *drugi* Okružni ili Sreski sud *van* njegovog područja u svrhu da ovaj izvrši izvesne *izvidajne* radnje?

Može. Po §-u 47 K. P. sve državne vlasti — a u te spadaju svakako i svi sudovi — dužne su odmah i tačno izvršavati molbe državnog tužioca, koje ulaze u krug njegovog službenog rada. To ide u korist brzog vršenja izvidaja, radi donošenja od strane državnog tužioca odluke za gonjenje ili odustanje od ovoga.

15) § 51 K. P.

Ako ima više oštećenika može li svaki od njih podneti (kao privatni tužilac) zahtev da se postupak započne?

Može, ali ako je je jedan od njih već podneo zahtev (tužbu), ne mogu da to čine i ostali zasebno, tako da ima više tužbi, već ostali mogu samo da se pridruže postupku.

16) § 51/V K. P.

Da li je u slučaju privatne tužbe, protivtužba vezana za tromesečni rok predviđen u §-u 86 K. Z.?

Nije. Zakon je u §-u 51 od V K. P. izrečno pro-

pisao, da se ona može podneti do završetka pretresa pred sudom prvoga stepena a ne govori o ostavljenom roku. Protivtužba je neka vrsta reakcije na privatnu tužbu uvređenikovu. Da tu privatnu tužbu uvređenik nije podneo, okrivljenik više puta ne bi ni tražio da se tužilac kazni za uvredu koju mu je ovaj povratio.

17) § 51/II K. P.

Može li privatni tužilac odustati od privatne tužbe i po završetku glavnog pretresa (§ 272/II K. P.) s obzirom na to, što u §-u 51 od II K. P. stoji, da to može da učini „u svako doba“?

Ne može, već samo dok se glavni pretres u smislu §-a 272 od II K. P. ne završi. Tako treba tumačiti propis §-a 51 od. II K. P. s obzirom na propis §-a 89 od. I K. Z.

18) § 51/I K. P.

Da li se ima smatrati, da je zahtev privatnog tužioca, da se postupak započne, podnet blagovremeno (u roku od 3 m., predviđenom u §-u 86 K. Z.) ako je u tom roku podnet nenadležnom sudu, a stigao posle toga roka nadležnome sudu?

On je blagovremen ako je u roku predviđenom u §-u 86 K. Z. podnet i nenadležnom sudu jer u §-u 51 od. I K. P. stoji „sudu“ a ne traži se da to bude nadležni sud. Prema tome, on je blagovremen i onda, ako je podnet Sreskom sudu, a ovaj zato što drži da je za suđenje nadležan Okružni sud obavestio o tome privatnog tužioca radi daljeg predloga (§ 378/II K. P.), pa ovaj opet podnese zatim zahtev sa predlogom za izvidaje Okružnom sudu (§ 92/IV K. P.) kada je u međuvremenu istekao gornji rok iz §-a 86 K. Z.

Razume se da se pod izrazom „sudu“, pomenutom u §-u 51 od. I K. P., podrazumeva samo sud, koji rešava krivične sporove, jer samo te ima u vidu Zakon o sud. kr. post. a ne na pr. starateljski, duhovni, vojni sud itd.

19) § 51/III K. P.

Da li državni tužilac, kada na zahtevanje privatnog tužioca zastupa ovoga na pretresu, može za njega izjaviti i pravdati pravne lekove?

Ne može, jer prema §-u 324 od. I K. P. pravne lekove može upotrebiti samo „tužilac“ i okrivljenik, a „tužilac“ ostaje i u ovom slučaju zastupanja, privatni tužilac. Državni tužilac samo pomaže priv. tužiocu u javnom interesu. Ali će se državni tužila pozvati na pretres po prizivu pred višim sudom, ako je u slučaju privatne tužbe u javnom interesu prisustvovao pretresu pred prvostepenim sudijom. (§ 401/II K. P.).

20) § 52 — (53) K. P.

Može li privatni učesnik predložiti izvidaje zato, da bi se prema rezultatu istih rešio, da li će da preuzme gonjenje od koga je odustao državni tužilac?

Ne može, jer izvidaje može da predloži samo privatni učesnik kao tužilac (§§ 54/I, 92/IV, 95/IV K. P.) a on to postaje tek kad istražni sudija primi njegov predlog za produženje postupka odnosno kad sud o tome donese rešenje (§ 108/II K. P.).

21) § 52 K. P.

Ima li privatni učesnik (koji nije tužilac) pravo, da se u svojoj završnoj reči, radi potkrepljivanja svojih privatno-pravnih potraživanja upušta i u pitanje krivične odgovornosti okrivljenikove?

Ima, zato što je u njegovom interesu, da sud nađe da je optuženik kriv, jer inače krivični sud ne može ni izreći odluku o privatno-pravnim potraživanjima, već mora oštećenika uputiti na građansku parnicu. (Presuda Kasacionog Suda u Beogradu od 15 decembra 1933 god. br. kre. 526 po zahtevu za zaštitu zakona).

22) § 53 K. P.

Ima li mesta supsidijarnoj tužbi i pred Sreskim sudovima?

Ima, jer i pred Sreskim sudom važi optužno načelo i jer propisi, koji važe za postupak pred Sreskim sudom ne isključuju supsidijarnu tužbu (§ 374 K. P.).

23) § 53 K. P.

Može li, ako je istim krivičnim delom oštećeno, povređeno ili ugroženo više lica, svaki od ovih oštećenika, koji su se sa svojim privatno-pravnim potraživanjem pridružili krivičnom postupku, preduzeti gonjenje kao supsidijarni tužilac?

Svaki od njih može preduzeti gonjenje, ali ako je jedan od njih već preduzeo gonjenje, ostali se mogu samo pridružiti ovome, a mogu i svi zajedno preduzeti gonjenje tako, da postoji samo jedna optužba. Inače bi bilo više tužioca za isto krivično delo što zakon ne dopušta.

24) § 53 K. P.

Može li privatni učesnik preduzeti gonjenje, ako je državni tužilac po svršenim izvidajima odustao od gonjenja za to delo kao zločino i predložio da se protiv optuženoga postupi za prestupno delo pred Sreskim sudom ili inokonsnim sudijom Okružnoga suda?

Ne može, jer bi u tom slučaju bila za isto krivično delo dva tužioca, što zakon ne dopušta. Privatni učesnik od takovog predloga državnoga tužioca ništa ne trpi, jer i u ovom slučaju može ostvariti svoje privatno-pravno potraživanje u krivičnom postupku i to pred Sreskim sudom, odnosno pred inokosnim sudijom Okružnoga suda, prema tome, koji je od njih nadležan za suđenje prestupa u konkretnom slučaju.

25) § 53 K. P.

Može li privatni učesnik preuzeti optužnicu kao supsidijarni tužilac, kad državni tužilac promeni kvalifikaciju krivičnoga dela u korist optuženoga (na pr. tražio da se mesto za zločin iz §-a 167 od I K. Z, osudi za prestup iz §-a 177 K. Z,) i goniti ga za ono teže delo?

Ne može, jer privatni učesnik može „preuzeti“ optužnicu, što znači da državni tužilac mora predhodno da napusti optužnicu tj. da od iste odustane, da bi privatni učesnik mogao stupiti na njegovo mesto kao supsidijarni tužilac (§ 53 K. P.).

Ali kad državni tužilac samo menja kvalifikaciju dela, onda ne odustaje od optužnice, već ostaje i dalje „dominus litis“. Kad bi se i pored ovoga dozvolilo da privatni učesnik kao supsidijarni tužilac goni za istu krivičnu radnju, ali po strožoj kvalifikaciji, bila bi dva tužioca za istu krivičnu radnju, što zakon nikako ne dopušta (§§ 1/II i 6/V i 53 K. P.). Privatni učesnik preuzima gonjenje *krivične radnje* a ne njene kvalifikacije, jer je ovo zadnje stvar suda (§ 273 K. P.). Ali i kad bi sud usvojio blažu kvalifikaciju dela, privatni učesnik od toga ne bi imao štete, jer mu krivični sud i u ovom slučaju može dosuditi traženu naknadu, a to i jeste u glavnom svrha supsidijarne tužbe.

26) § 53/I-II (§ 96) K. P.

Kako će se postupiti, ako privatni učesnik: 1) po prijemu obavesti od strane državnog tužioca da neće da preduzme gonjenje (§ 53-I K. P, i § 96-I K. P.), ili 2) po prijemu pismenog izveštaja suda, da je državni tužilac odustao od gonjenja u toku već povedenog postupka, ali pre nego što je podignuta optužnica (§ 53-II K. P.), podnese odmah propisno sastavljenu optužnicu (§ 202 K. P.) mesto izjave, da želi u prvom slučaju, pokrenuti krivično postupanje, a u drugome produžiti gonjenje?

Ako se radi o delu za koje je *obavezna* istraga (§ 97/I K. P.), onda se takva optužnica ima da smatra u prvom slučaju (gde krivično postupanje još nije pokrenuto) kao prosta izjava (predlog) privatnog učesnika, da želi pokrenuti krivično postupanje, pa će istražni sudija, ako primi taj predlog, odnosno ako ga ne primi, po donošenju rešenja suda kojim se taj predlog prima (§ 108/II K. P.), otvoriti *obaveznu* istragu i po završenoj istrazi pozvati supsidijarnog tužioca, da u roku od 14 dana podnese optužnicu (§ 109/II K. P.). U drugom slučaju, međutim, opet po ispunjenju prednjeg uslova iz §-a 108 od. II K. P., istražni sudija će, ili produžiti već ranije povedenu istragu ili izviđaje, ako je to produženje još potrebno, i po završenoj istrazi odnosno po završenim izviđajima, obavestiti supsidijarnog tužioca radi podizanja optužnice u predviđenom roku od četrnaest odnosno od osam dana, prema tome da li je bilo istrage ili su vršeni samo izviđaji (§ 109/III K. P. odn. § 95/IV K. P.), ili pak, ako to produženje nije potrebno, primiće od privatnog učesnika kao tužioca podnetu optužnicu i po njoj dalje postupiti po zakonu, pošto su predhodno ispunjeni gore navedeni uslovi iz §-a 108 od. II K. P., tj. po-

što je privatni učesnik bio primljen kao supsidijarni tužilac, bilo rešenjem samog istražnog sudije, bilo rešenjem suda.

27) § 53 K. P.

Da li privatni učesnik, u slučaju objektivnog koneksiteta može preuzeti gonjenje prema onim osumnjičenim u pogledu kojih je državni tužilac odustao od gonjenja, dok je prema ostalima produžio gonjenje?

Ne može, jer državni tužilac goni za krivično delo, koje se goni po službenoj dužnosti, i privatni učesnik može kao supsidijarni tužilac preuzeti odnosno produžiti gonjenje za to krivično delo, bez obzira na ličnost gonjenoga. Zato u ovakvom slučaju nije ni potrebno obavestiti privatnog učesnika o odustanku državnog tužioca od gonjenja.

Kad bi se dopustilo da privatni učesnik preduzme u ovakvom slučaju gonjenje, onda bi isto krivično delo gonila dva tužioca, što zakon ne dopušta.

28) § 53/I K. P. (§ 96/I K. P.)

Da li je državni tužilac, kad menja kvalifikaciju koju je privatni učesnik dao u svojoj prijavi, pa se usled toga menja i stvarna nadležnost suda, dužan da o tome obavesti privatnog učesnika?

Nije, jer državni tužilac u ovom slučaju ne odstaje od gonjenja samog krivičnoga dela (u prijavi pretstavljene kriv. radnje).

29) § 53 i 219/II K. P. sa izmenom po tač. 22 Uredbe o prostijem i bržem postupku kod kriv. sudova

U kom roku mora privatni učesnik dati izjavu da preuzima gonjenje mesto državnog

tužioca kad ovaj od gonjenja odustane, i ko mora obavestiti privatnog učesnika o odustanku od gonjenja?

1) Ako državni tužilac *neće da preduzme gonjenje* tj. da pokrene krivično postupanje (§ 96/I K. P.), onda *on* mora dostaviti rešenje o tome privatnom učesniku i ovaj može preuzeti gonjenje u roku od osam dana po prijemu toga rešenja (§ 53/I K. P.).

2) Ako pak državni tužilac *odustane* od gonjenja ili ako odustane od podignute optužnice *u toku postupka*, no pre početka pretresa i pre nego što je optužnica stala na snagu, onda privatni učesnik, *ako je prisutan*, mora *odmah* da se izjasni, usmeno ili pismeno, hoće li da produži gonjenje ili da podigne optužnicu ili da ostane pri optužnici koju je podigao državni tužilac (§ 53/II K. P.).

3) Ako privatni učesnik u gornjem slučaju (pod 2) *nije prisutan*, dužan je *sud* da o odustanku državnog tužioca od gonjenja izvesti pismeno privatnog učesnika i ovaj mora odnosnu izjavu dati u roku od osam dana od dana prijema izveštaja (§ 53/II K. P.).

4) Ako državni tužilac *pre početka pretresa* odustane od optužbe ali *pošto je ova stala na snagu*, obavestiće o ovome privatnog učesnika predsednik i uputiti ga da može održati optužbu na snazi izjavom koju ima za *tri* dana po obavesti podneti Okružnom sudu.

5) Ako privatni učesnik nije obavešten o tome da je državni tužilac odustao bilo od gonjenja, bilo od optužnice, (jer je to omaškom suda ili ma iz kojeg drugog razloga propušteno može svoju izjavu dati u roku od tri meseca pošto je postupak obustavljen.

6) Najposle, ako državni tužilac na *samom pretresu odustane od optužbe*, onda privatni učesnik, *ako je prisutan*, mora *odmah* da izjavi da preuzima zastupanje optužnice, a ako privatni učesnik, premda uredno pozvan, *nije došao na pretres*, onda se uzima da

nije voljan preduzeti zastupanje optužbe i optužba se odbija (§ 215/II i § 276 K. P.).

30) § 53/III K. P.

Kako se ima razumeti propis §-a 53 od. III K. P., prema kome sud obustavlja krivično postupanje, ako državni tužilac odustane od gonjenja u toku postupka, a privatni učesnik u ostavljenom roku ne preduzme gonjenje, a s obzirom na propis §-a 108/I K. P., prema kome istražni sudija obustavlja rešenjem istragu čim državni tužilac povuče svoj zahtev za gonjenje ili kad državni tužilac po završenoj istrazi izjavi da nema osnova za dalje gonjenje?

Kad državni tužilac u toku postupka — u toku istrage — povuče svoj zahtev za gonjenje, istražni sudija će, čim ga o tome obavesti državni tužilac, obustaviti svaki dalji rad po toj krivičnoj stvari i poslaće privatnom učesniku, koji nije prisutan, pismeni izveštaj o odustanku državnog tužioca.

Kad istekne rok od osam dana, računajući od dana kada je taj pismeni izveštaj primio privatni učesnik, a ovaj nije dao izjavu da produžuje gonjenje, onda će istražni sudija rešenjem obustaviti istragu. Ako privatni učesnik izjavi da će sam produžiti gonjenje, a istražni sudija ne primi njegov predlog za produženje postupka, onda će o tome, da li se istraga obustavlja, doneti rešenje sud. (§ 108/II K. P.).

Dakle, rešenje o obustavi istrage doneće istražni sudija odnosno sud tek po isteku roka od osam dana, koji ostaje privatnom učesniku za davanje izjave o produženju gonjenja (§ 53/II K. P.). Rok od tri dana važi samo za slučaj ako je državni tužilac odustao od optužbe pre početka pretresa, ali pošto je optužba stala na snagu. U ovom slučaju rešenje o obustavi postupka donosi predsednik (§ 219/IV K.

P. u v. tačke 22 Uredbe o prostijem i brzem postupku kod kriv. sudova).

31) § 56 K. P.

Može li državni tužilac preuzeti od supsidijarnog tužioca gonjenje odnosno zastupanje optužnice i u slučaju, kada je sud, protivno zakonskim propisima, rešio da privatni učesnik može biti supsidijarni tužilac (na pr. jer se ovaj tek posle početka glavnog pretresa, dakle, protivno propisu §-a 295 od. IV K. P. pridružio sa svojim privatno-pravnim potraživanjem krivičnom postupku)?

Ne može, jer se pretpostavlja zakonitost supsidijarne tužbe; ali državni tužilac može u ovom slučaju tražiti obnovu postupka, ako smatra da ima osnova za gonjenje.

32) § 69 K. P.

Da li može biti opunomoćenik privatnog tužioca ono lice, koje je na pretres pozvano kao svedok?

Može, jer propis §-a 69 K. P. propisuje samo to da lice koje je pozvano kao svedok na pretres ne može biti „branilac“ a ne govori o opunomoćeniku privatnog tužioca.

33) § 96 K. P.

Da li istražni sudija može tražiti od policiske vlasti da izvrši izvidajne radnje koje državni tužilac zahteva od njega?

Ne može.

Po §-u 92 od III K. P. istražni sudija, kad mu se radi izvidaja obrati državni tužilac, ima pri izvršenju

izviđajnih radnji ona prava i one dužnosti, kao i u istrazi. U istrazi, pak, prema poslednjem odeljku §-a 99 K. P. on ima prava tražiti od policijske vlasti samo preduzimanje mera u cilju ubrzanja ili obezbeđenja istrage ali ne i vršenje izviđajnih radnji koje državni tužilac od njega traži. Policijska vlast, po pravilu, nije nadležna za vršenje izviđajnih radnji — § 93 K. P. Ona ove može vršiti samo u izuzetnim prilikama. Izvan tih prilika izvršene izviđajne radnje od policije ne mogu se upotrebiti kao dokazno sredstvo. Po §-u 93 od. III K. P. policijska vlast može izvršiti uviđaj samo u slučajevima neodložne potrebe, kad nema pri ruci sudskog lica, pozvanog za njegovo izvršenje.

34) § 95/III i 96/1 K. P.

Može li državni tužilac, kad mu Sreski sud i pre roka od osam dana, predviđenog u §-u 95 od. III K. P., pošalje zapisnike o izviđajima, tražiti dopunu izviđaja od Sreskoga suda ako je osumnjičeno lice pritvoreno?

Može, ali samo u slučaju, da se ti izviđaji mogu obaviti za tri dana od dana pošto je državni tužilac primio te spise. Najdalje u tom roku od 3 dana državni tužilac mora pritvorenika osloboditi od gonjenja ili predati istražnom sudiji svoj predlog, koji se odnosi na osumnjičeno lice i na dalji postupak, odnosno podneti neposrednu optužnicu. (Vidi niže pod brojem 35).

35) § 95/III K. P.

Da li državni tužilac, kad od Sreskog suda primi zapisnike o izviđajima koje je ovaj vršio, mora uvek u slučaju pritvora predati istražnom sudiji svoj predlog, koji se odnosi na osumnjičeno lice i na dalji postupak — ako ne odu-

stane od gonjenja — ili može odmah na osnovu tih izviđaja podneti optužnicu?

Državni tužilac može na osnovu ovako vršenih izviđaja podignuti neposrednu optužnicu (§ 96/1 i § 372/1 K. P.) ako istraga nije obavezna (§ 97/1 K. P.). Ali, ako je neko lice pritvoreno, on u svakom slučaju mora u roku od 3 dana staviti predlog istražnom sudiji u pogledu puštanja na slobodu pritvorenog lica, jer ono, po predaji istražnom sudiji, ne može biti zadržano u *pritvoru* duže od tri dana (§ 118 K. P.). Kako državni tužilac u ovom slučaju ne traži otvaranje istrage, već podnosi neposrednu optužnicu na osnovu izviđaja, to istražni sudija i ne bi mogao narediti istražni zatvor (§ 119/1 K. P.), već bi pritvoreno lice morao pustiti u slobodu. Ali zato državni tužilac može u neposrednoj optužnici predložiti da se naredi istražni zatvor (§ 202/6 K. P.), pa će o tome predlogu rešavati predsednik veća odnosno sud (§ 203/II K. P.).

36) § 95 K. P.

Da li je Sreski sud dužan da po određenom obrascu (čl. 10 Uredbe o poslovnom redu za krivične sudove) prijavljuje državnom tužiocu krivična dela koja mu dođu do znanja a za koja se goni po službenoj dužnosti i onda, kad je za suđenje nadležan *sam Sreski sud*?

Nije, jer će Sreski sud prema propisu §-a 375 br. 1 K. P. bez predhodnog predloga državnog tužioca pokrenuti krivični postupak, gde nema vršioca dužnosti državnoga tužioca, i to po zahtevu javne vlasti ili javnog organa ili na prijavu oštećenikovu ukoliko se tiče krivičnih dela za koja se goni po službenoj dužnosti. Sreski sud će na zahtev ili prijavu odrediti „*odmah*“ dan za usmeni pretres, ako su ispunjeni uslovi iz §-a 376 od. I K. P. odnosno može prema propisu §-a 377 od. I K. P. izvršiti sam bez

ičijeg predloga izviđaje, ako je to potrebno (i to bez uslova predviđenog u §-u 95 K. P. tj. kada postoji nemogućnost odlaganja bez opasnosti za cilj krivičnoga postupanja). Ovo su, dakle, naročiti propisi za postupak pred Sreskim sudom, koji mora biti brz i kratak (§ 377 od. II K. P.), pa se zato u ovom slučaju neće primenjivati naređenja (§-a 95 K. P.) o postupku pred Okružnim sudom (§ 374 K. P.). Prema propisu §-a 378 od. II. Sreski sud će stvar (dakle i prijavu) uputiti državnom tužiocu *samo onda, ako drži da je nadležan Okružni sud ili inokosni sudija toga suda* a ne Sreski sud, ukoliko Okružni ili koji drugi viši sud nije već utvrdio nadležnost Sreskog suda.

37) § 96 K. P.

Da li državni tužilac kad vraća spise sudiji (istražnom odnosno sreskom) s napomenom da nema osnova za gonjenje, treba da naznači i razloge za to?

Ne, on te razloge naznačuje u svome aktu koji ostaje u tužioštvu.

38) § 96 K. P. (§ 108 K. P.)

Na osnovu kojeg će propisa sud obustaviti izviđaj odnosno istragu ako se ustanovi, da je okrivljenik za isto delo već pravosnažno osuđen?

Kako o tome nema naročitog propisa, to će se postupiti analogno propisu §§ 96 i 108 K. P. sa napomenom, da se izviđaj odnosno istraga obustavlja, jer je okrivljenik za isto delo već pravosnažno osuđen — a načelo „*nē bis in idem*“ i u ovom slučaju vredi u punoj meri.

39) § 96/1 K. P.

Da li istražni sudija ili Sreski sud mora odmah obustavi dalji izviđaj, čim primi od državnoga

tužioca izviđajne spise s napomenom da nema osnova za gonjenje, ili će čekati da istekne rok od osam dana u kome privatni učesnik po prijemu rešenja državnoga tužioca o odbijanju da preduzme gonjenje, može izjaviti da će sam pokrenuti krivično postupanje (§ 53/I K. P.)?

Istražni sudija ili Sreski sud obustaviće dalji izviđaj *odmah* čim primi izviđajne spise državnoga tužioca sa njegovom napomenom, da nema osnova za gonjenje. Propis §-a 53 od. III K. P. ne dolazi ovde do primene. On se odnosi samo na slučaj iz II odelj. §-a 53 K. P. tj. kad državni tužilac odustane od gonjenja *u toku postupka* ali pre nego što je stavljanje pod optužbu stalo na snagu (kod odustanka posle stupanja na snagu optužnice ali pre početka pretresa dolazi do primene §-a 219/4 K. P. sa izmenom po tač. 22 Uredbe o prostijem i bržem postupku kod krivičnih sudova — vidi pitanje broj 29 i 30). Ovo zato što se u slučaju §-a 96 od. I K. P. odn. § 53 od. I K. P. ne *obustavlja samo dalji izviđaj*. Krivično postupanje, naime u ovom slučaju iz §-a 53 od. I i 96 od. I K. P. još nije bilo ni pokrenuto tj. gonjenje nije započeto, jer su vršeni samo eventualni izviđaji, na osnovu kojih je državni tužilac našao da nema osnova za gonjenje i prepustio privatnom učesniku, da, ako hoće, pokrene krivično postupanje u ostavljenom roku od osam dana.

Netačno je i gledište zastupano od nekih sudova, da spise izviđaja, koje je Sreski sud poslao državnom tužiocu, treba državni tužilac da vrati uvek istražnom sudiji Okružnog suda a ne Sreskom sudu, jer da Sreski sud nije nadležan da obustavlja postupak po delu za koje je nadležan Okružni sud. Ovo je netačno zato, što se ovde ne radi o obustavi *postupka*, već o obustavi „*daljeg izviđaja*“, koji je bio potreban državnom tužiocu baš za njegovu odluku da li će da pokrene krivični postupak (preduzme gonjenje) ili ne.

40) § 96/1 K. P.

Da li istražni sudija ili Sreski sud, kad po prijemu izviđajnih spisa s napomenom državnoga tužioca da nema osnova za gonjenje, *obustavi dalji izviđaj*, mora o tome obavestiti privatnog učesnika?

Ne, jer zakon naročito propisuje da će o tome da državni tužilac ne nalazi osnova za gonjenje (pokretanje krivičnog postupka) izvestiti privatnog učesnika — oštećenika — sam državni tužilac (§ 96/1 — 44/11 K. P.). Ovde nije slučaj o obustavi istrage (§ 108/111 K. P.), već o *obustavi izviđaja* (§ 96/1 K. P.). Ali ako istražni sudija ili Sreski sud u vezi sa vršenim izviđajima donese rešenje o izvesnim troškovima, koje bi imao da plati privatni učesnik (na pr. one predviđene u §-u 311/11 br. 4 K. P.), onda dostavom takvog rešenja o troškovima, iz kojega će se videti da su dalji izviđaji obustavljeni, privatni učesnik ne dobiva pravo na novi rok za svoju izjavu o pokretanju krivičnog postupka (§ 53/1 K. P.) pored onog roka, koji teče od dana prijema rešenja državnoga tužioca o odustanku od gonjenja, već mu ostaje uvek samo ovaj poslednji rok.

41) § 96/1 K. P.

Da li istražni sudija ili Sreski sud kad po prijemu izviđajnih spisa s napomenom državnoga tužioca da nema osnova za gonjenje *obustavlja dalji izviđaj*, mora o tome obavestiti osumnjičeno lice i državnoga tužioca?

Ne mora ni jednoga ni drugoga, jer se ovde radi samo o *obustavi daljih izviđaja* a nije slučaj obustave istrage (§ 108/111 K. P.) ili odustanka pre početka pretresa od optužbe, koja je stala na snagu (§ 219/111 K. P.)

Protiv osumnjičenog lica nije naime u slučaju §-a

96 od. 1 K. P. (§ 44/11 i 53/1 K. P.) ni bio stvarno pokrenut krivični postupak, već su se po prijavi samo vršili izviđaji.

42) § 97/1 (§ 119/11) K. P.

Kada istražni sudija *mora* narediti istragu i istražni zatvor, ako je privatni učesnik preduzeo gonjenje kao supsidijarni tužilac, odnosno da li ovaj može predložiti otvaranje istrage?

Istražni sudija mora, kad je privatni učesnik preduzeo gonjenje, narediti istragu i istražni zatvor kad se radi o zločinstvu za koje su obavezni i istraga i istražni zatvor tj. kad je u pitanju zločinstvo za koje zakon propisuje smrtnu kaznu ili kaznu večite robije ili za koje je po zakonu sudu ostavljen izbor između pomenutih kazni i koje druge kazne (§ 97/1 i 119/11 K. P.).

U svim drugim slučajevima privatni učesnik kao tužilac (supsidijarni tužilac) može predložiti otvaranje istrage, ali istražni sudija neće moći narediti u ovim drugim slučajevima istražni zatvor, jer se iz drugih osnova (tačke 2, 3 i 4 §-a 113 K. P. može narediti istražni zatvor samo onda ako se po predlogu *državnoga tužioca otvori istraga*. (§ 119/1 K. P.).

Razume se da privatni učesnik kao tužilac može u *optužnici* predložiti da se naredi istražni zatvor (§ 202/6 i § 203/11 K. P.).

43) § 97/1 (119) K. P.

Da li privatni tužilac, za krivična dela za koja je on ovlašćen da traži da se postupak započne, može predložiti da se otvori istraga, odnosno da li istražni sudija u takvom slučaju može narediti istražni zatvor?

Privatni tužilac može predložiti otvaranje istrage, jer §§ 97 od. 11, 98 od. 11 i 108 od. 111 K. P. govore

o tužiocu, a to je po §-u 6 od. V K. P., između ostalih, i privatni tužilac.

Slučaja obavezne istrage (§ 97/1 K. P.) ne može da bude, jer nema zločina za koja zakon propisuje smrtnu kaznu ili kaznu robije a koja se gone privatnoj tužbi.

Istražni sudija ne može u istrazi po privatnoj tužbi narediti istražni zatvor, jer se ovaj može narediti samo kad je istraga otvorena po predlogu državnoga tužioca (§ 119/1 K. P.).

U postupku pred sudijom pojedincem isto tako ne može se narediti istražni zatvor, kad se radi o delima koja goni privatni tužilac, jer tu nema mesta otvaranju istrage, sem slučaja kad se naređuje istražni zatvor, (§ 372/1 K. P.) a istražni zatvor se opet može i ovde narediti samo ako je otvaranje istrage tražio državni tužilac. (§ 119/1 K. P.).

Ali i privatni tužilac može u *optužnici*, za dela za koja je nadležan da sudi Okružni sud, tj. za zločina za koja se goni po privatnoj tužbi, predložiti u smislu §-a 202 br. 6 K. P. da se naredi istražni zatvor. To može da bude samo u slučaju §-a 325 K. Z. tj. kad se radi o delu opasne krađe iz §-a 316 K. Z., počinjenog od srodnika navedenih u §-u 325 K. Z., jer to je jedino zločino delo koje se goni po privatnoj tužbi.

44) § 98/VI K. P.

Ima li okrivljenik pravo da se žali protiv rešenja Okružnog suda kojim je odlučeno *da se otvori* istraga?

Ima, iako to ne stoji izrečno u §-u 98 K. P., a to s obzirom na propis §-a 328/1 K. P., jer zakon takovu žalbu nigde ne isključuje.

45) § 99/1 K. P.

Kako će postupiti Sreski sud, koji je od istražnog sudije umoljen da izvrši izvesne *istražne* radnje, ako smatra da one nisu zakonite?

Izvešće o tome Okružni sud kome pripada moleći istražni sudija radi donošenja rešenja.

46) § 108/II K. P.

Da li istražni sudija, pre no što će da donese odluku o tome, da li prima ili ne predlog privatnog učesnika za produženje postupka od koga je državni tužilac odustao, — može da obavi izviđaje koje je u svojoj izjavi predložio privatni učesnik?

Ne može, jer privatni učesnik kao takav ne može staviti predlog za izviđaje. On to može da čini samo onda kad postane supsidijarni tužilac, a to postaje tek kad o tome odluči istražni sudija odnosno sud. (§ 108/II K. P.) Ali istražni sudija može po službenoj dužnosti obaviti potrebne izviđaje pre nego što donese odluku o preuzimanju gonjenja od strane privatnog učesnika mesto državnog tužioca.

47) § 111 K. P.

Da li oboleli okrivljenik može u istrazi biti saslušan od strane istražnog sudije u svome stanu?

Može kad je ovaj izostanak opravdao dovoljnim razlozima (§ 112/2 K. P.) i kad istražni sudija nađe da je nemoguće njegovo dovođenje a da je hitna potreba da se on sasluša.

48) § 113 (§ 119) K. P.

Kako će se postupiti ako se u toku istražnog zatvora ili pritvora pojavi koji drugi zakonski osnov za pritvor ili istražni zatvor, a onaj zbog koga je prvobitno bio naređen nestane?

Doneće se nova naredba o pritvoru ili istražnom zatvoru sa novim obrazloženjem. U ovom slučaju za-

interesovana lica imaju pravo žalbe kao da se radi o novom pritvoru ili istražnom zatvoru.

49) § 116 K. P.

Ima li mesta žalbi protiv naredbe o pritvoru, koju je izdao nenadležni sudija?

U stvari ona nije isključena pa bi se mogla podneti (§ 328 K. P.). Ali kako bi vreme bilo i suviše kratko da se takova žalba podnese i reši, to je pravo na takvu žalbu praktično bez značaja. U ovom slučaju pritvorenik se mora naime saslušati u roku od četrdeset i osam sati i *odmah* zatim pustiti u slobodu ili sprovesti istražnom sudiji ili sudu u čijem je području delo učinjeno, prema tome, čije je sedište bliže, jer se baš i radi samo o pritvoru u cilju da se pritvorenik sprovede nadležnome sudu (§ 116/1 K. P.).

50) § 118 K. P.

Može li istražni sudija pritvorenika, koji mu je sproveden od strane Sreskog suda, pustiti na slobodu i ako je Okružni sud u smislu §-a 117 od. II u v. §-a 119 od. V K. P. (po žalbi ili bez žalbe) odobrio naredbu Sreskog sudije o pritvoru?

Istražni sudija takovog pritvorenika mora prema propisu §-a 118 K. P. saslušati najdalje za tri dana otkada mu je sproveden. Ali kako istražni sudija ne može narediti istražni zatvor iz osnova br. 2, 3 i 4 §-a 113 K. P. ako državni tužilac nije tražio otvaranje istrage (§ 119/1 K. P.), to će svakako morati, pre donošenja odluke u smislu § a 118 od. II K. P., sačekati predlog državnog tužioca o tome dali traži otvaranje istrage ili ne. Samo tako može se tumačiti odredba §-a 118 od. II K. P.

Kad stigne predlog državnog tužioca da se istraga *otvori*, onda će istražni sudija odlučiti u smislu §-a

118 od. II K. P. da li će pritvorenika pustiti na slobodu ili će protiv njega narediti istražni zatvor, ako nade da postoji koji od osnova §-a 113 br. 2, 3 i 4 K. P., dok će, ako je istraga obavezna (§ 97/1 K. P.), protiv pritvorenika uvek morati narediti istražni zatvor (§ 119/II K. P.).

Pritvorenika će međutim istražni sudija pustiti *odmah* na slobodu, čim državni tužilac izjavi da ga ne goni. Kako je i državni tužilac, kad dobije spise o izviđajima Sreskog suda u slučaju pritvora, dužan u roku od tri dana po prijemu tih spisa, da se izjasni da li odustaje od gonjenja ili traži otvaranje istrage (§ 95/III K. P.), odnosno da podigne optužnicu na osnovu izviđaja (vidi pod br. 35.), to pritvoreno lice neće ostati u pritvoru duže od tri dana, koliko i može biti zadržano u *pritvoru kod istražnog sudije* po sprovođenju ovome od strane izviđajnog Sreskog suda (§ 118 K. P. § 42 i 43 Uredbe o poslovnom redu za krivične sudove). Postupak u ovome slučaju, s obzirom na prednje rokove mora biti obavljen najhitnije kako od strane istražnog sudije tako i od strane državnog tužioca, kako bi u pomenutom roku istražni sudija mogao doneti rešenje ili da pritvorenika pusti u slobodu ili da ga stavi u istražni zatvor.

S obzirom na prednje, istražni sudija nije vezan na rešenje Okružnog suda, doneto po naredbi o pritvoru Sreskog suda kao izviđajnog suda. Ovakovo rešenje Okružnog suda je samo potvrda zakonske osnovanosti naredbe o pritvoru izdate od sreskog sudije. Zadržavanje u *pritvoru* od strane istražnog sudije ne može prema gore navedenome ni biti duže od tri dana (§ 118 K. P.).

51) § 119 K. P.

Da li je za određivanje istražnog zatvora potreban predlog državnog tužioca i da li je istražni sudija dužan da traži rešenje suda, ako se ne slaže sa takovim predlogom državnog tužioca?

Predlog državnog tužioca za naređenje istražnog zatvora *nije* potreban. U §-u 119 od. I i II K. P. propisana je samo pretpostavka za naređivanje istražnog zatvora, dok je u §-u 130 K. P. propisano kada istražni sudija može za vreme istrage *ukinuti* istražni zatvor sa pristankom odnosno bez pristanka državnog tužioca. Čim je istraga po predlogu državnog tužioca otvorena, rešava o tome, da li će da se naredi istražni zatvor ili ne *sam istražni sudija* (§ 118/II K. P. sa dodatkom po tač. 6 Uredbe o prostijem i brzem postupku kod krivičnih sudova). On ceni da li ima koji od osnova iz §-a 113 br. 2, 3, 4 i §-a 119 K. P.) odn. on mora uvek narediti istražni zatvor, kad je ovaj obavezan (§ 119/II K. P.). Propis §-a 101 K. P., prema kome je istražni sudija dužan da zatraži rešenje suda, ako nađe razloga da ne usvoji predlog državnog tužioca, da se izvrše pojedine istražne radnje ne dolazi do primene u slučaju kad je u pitanju *istražni zatvor*, jer ovaj nije istražna radnja, već samo mera, kojom se obezbeđuje prisustvo okrivljenika u toku krivičnoga postupka.

Ali ako je okrivljenik već u pritvoru (kao u slučaju iz §-a 95/III K. P.), onda državni tužilac mora stavljajući predlog za otvaranje istrage da predloži, da se okrivljenik ili pusti u slobodu ili stavi u istražni zatvor. Još jedan slučaj u kome je potreban predlog državnog tužioca za donošenje rešenja o istražnom zatvoru jeste onaj predviđen u §-u 368 zadnji odeljak K. P. tj. kad je pravosnažno rešeno da ima mesta ponavljanju postupka na štetu oslobođenog ili osuđenog lica.

52) § 119 K. P.

Da li se može izuzetno dopustiti prekid istražnog zatvora, ako slučaj smrti roditelja, bračnog druga ili dece iziskuje prisustvo lica koje je u istražnom zatvoru, kao što je to slučaj kod izvršavanja kazne (§ 14 Zak. o izvršenju kazni lišenja slobode)?

Ne može. U slučaju puštanja okrivljenika iz istražnog zatvora uz jemstvo (§ 131/I K. P.) mora okrivljenik dati i obećanje da se neće udaljiti iz mesta svoga bavljenja. Međutim, kod prekida izdržavanja kazne ne traži se i obećanje u prednjem smislu. Dakle, osuđenik se može udaljiti i iz mesta svoga bavljenja, ako mu je to prema okolnostima potrebno (na pr. ako posao koji je u vezi sa smrću roditelja zahteva prisustvo osuđenog u nekom drugom mestu van mesta svoga redovnog bavljenja).

Kad bi se, dakle, dopustilo prekidanje istražnog zatvora (analogno propisu §-a 14 Zak. o izvrš. kazni lišenja slobode), onda bi se licu, koje je u istražnom zatvoru, dalo šire pravo kod prekida istražnog zatvora nego kod puštanja iz ovoga uz jemstvo (§§ 131 i 130 K. P.), jer se u ovom slučaju ne može udaljiti iz mesta svoga boravišta, a u prvom slučaju bi to mogao.

Sem toga kad bi se u osnovi dopustio prekid istražnog zatvora, onda bi se ovaj imao dopustiti kad je naređen istražni zatvor bilo iz ma kojeg od razloga predviđenih u §-u 119 (113) K. P., dok se puštanje uz jemstvo može da dopusti samo, ako je istražni zatvor naređen zbog bojazni ili sumnje da će okrivljenik pobeći (§§ 131—113/II K. P.). Zato bi postojala i mogućnost da okrivljenik u slučaju prekida istražnog zatvora, ili osujeti, ili oteža istragu, ili da ponovi izvršeno, ili da izvrši pokušano delo ili ono kojim preti.

Najzad, treba imati u vidu da je istražni zatvor mera, kojom se obezbeđuje prisustvo okrivljenog lica u toku krivičnog postupka, što bi se bekstvom u slučaju prekida istražnog zatvora onemogućilo.

53) § 202 K. P.

Može li privatni tužilac za dela za koja je on ovlašćen da pokrene postupak (§ 51/I K. P.) a za koja je nadležan *okružni* sud, podneti optužnicu i bez izviđaja?

Ne može. Propis §-a 92 od. IV K. P. naređuje, da privatni tužilac ako hoće da goni za dela za koja je on ovlašćen a za koja je nadležan *okružni sud*, može predati okružnom suda „svoj zahtev sa predlogom da istražni sudija vrši potrebne izvidaje“. Prema tome, taj predlog za vršenje izvidaja vezan je sa zahtevom da se započne postupak, o kome je zahtevu i reč u §-u 53 od. I K. P., kao potrebna pretpostavka za započinjanje postupka. Propis §-a 92 od. IV K. P. je samo dopuna propisa §-a 53 od. I K. P. Za ovo stanovište govore i sledeće okolnosti:

Optužnica za dela za koja je nadležan *Okružni sud*, diže se prema §-u 202 od I K. P. po izvršenom izvidaju (ili istrazi). Za dela za koja je pak nadležan sudija pojedinac, može samo državni tužilac dići (za dela za koja je on ovlašćeni tužilac) optužnicu neposredno na osnovu prijave javne vlasti itd. (§ 372/I K. P.). Dakle, to pravo neposrednog podizanja optužnice bez izvidaja, nema i privatni tužilac za dela za koja je on ovlašćeni tužilac. Kad za pokretanje postupka od strane privatnog tužioca za dela iz nadležnosti Okružnoga suda ne bi bio potreban pored zahteva (§ 53/I K. P.) i predlog za izvidaje (§ 92/IV K. P.), već samo kao kod Sreskoga suda zahtev privatnog tužioca (§ 375/2 K. P. jer sreski sudija vrši izvidaje, ako su potrebni, po svojoj inicijativi — § 377/I i II K. P.), onda bi i za slučaj, da sreski sudija drži, da je za suđenje nadležan *Okružni sud*, važio isti propis koji važi kad on drži da je nadležan drugi sreski sudija (§ 378/II K. P. prva rečenica prema kome ustupa stvar neposredno sreskom sudiji) a ne bi postojao drugi propis, prema kome, kad sudija drži da je nadležan *Okružni sud*, mora obavestiti privatnog tužioca radi daljeg postupka (§ 378/II K. P. druga rečenica).

54) § 203/I K. P.

Kome će državni tužilac predati po izvršenim izvidajima optužnicu, kad je za krivično delo nadležan inokosni sudija Okružnoga suda?

Inokosnom sudiji, jer prema §-u 372 od. II. K. P. ima ovaj — kad optužnica stane na snagu — da naredi glavni pretres.

55) § 203 K. P.

Da li pretседnik presudnog veća odn. presudni sud može *na glavnom pretresu*, na predlog tužiočev narediti istražni zatvor?

U propisu §-a 203 K. P. predviđeno je, da pretседnik veća (§ 11/I K. P.), kome se optužnica predaje, kad nije bilo istrage, može ispitati predlog tužiočev, da se protiv okrivljenika naredi istražni zatvor odn. da o tome zatraži odluku suda, ako ima razloga da na taj predlog ne pristane.

Nema razloga da se to pravo, koje se priznaje pretседniku veća odn. sudu pre pretresa, ne prizna i na samom pretresu. — Ako n.pr. postoji pre pretresa osnov za određivanje istražnog zatvora iz §-a 113 br. 2 K. P. (u v. §-a 119/I K. P.) biće opravdano određivanje istražnog zatvora da bi se obezbedilo prisustvo okrivljenog u toku krivičnog postupka. To isto važi i na pretresu, jer je tada postupak još u toku, te i tada može da nastane potreba, da se istražnim zatvorom obezbedi prisustvo okrivljenoga na pretresu. Inače bi bekstvom optuženik mogao osujetiti suđenje i donošenje presude. Kad je optuženik već pobeгаo pre donošenja presude, sud bi došao u nemogućnost da naredi istražni zatvor u smislu §-a 288 od. IV K. P.

56) § 204 K. P.

Da li u postupku po zakonu o štampi ima mesta prigovoru protiv optužnice?

Prema propisu člana 84 Zak. o štampi po izvršenom saslušanju optuženoga i pribiranju do-

kaza rešava Okružni sud u sednici od tri sudije ima li mesta stavljanju pod sud ili nema. Pa tek onda, kad Okružni sud, ili Apelacioni sud (po žalbi protiv rešenja Okružnoga suda) donese rešenje da ima mesta stavljanju pod sud, poziva se tužilac da u roku od tri dana podnese optužnicu. Optužnica je, prema tome, odmah pravosnažna, njena osnovanost je ispitana prethodno, povodom rešavanja po pitanju da li se optuženi ima da stavi pod sud ili ne, pa zato i nema mesta prigovoru protiv iste.

57) § 204/II K. P.

Je li prigovor protiv optužnice pravni lek?

Nije, jer se pravnim lekovima pobijaju sudske odluke (rešenja, presude) sa kojima je stranka nezadovoljna, dok se prigovor podnosi protiv jedne radnje druge stranke tj. protiv radnje tužioca.

58) § 205/I K. P.

Može li se odricanje prigovora ili odustanak od ovoga opozvati?

Ne može.

59) § 205/I K. P.

Ima li okrivljenik pravo na povraćaj u pređašnje stanje ako je propustio rok za izjavu prigovora?

Nema.

60) § 205/III K. P.

Da li Apelacioni Sud mora saslušati o prigovoru višeg državnog tužioca i onda kada se radi o optužnici privatnoga tužioca?

Mora, jer § 205 od. III K. P. govori o prigovoru uopšte bez razlike da li ga je podneo državni,

privatni ili supsidijarni tužilac. Viši državni tužilac je pozvan da u Apelacionom sudu vodi brigu o pravilnoj primeni zakona i da sudeluje u postupku pred Apelacionim sudom onako kako to bliže propisuje Zakon o sud. kriv. postupku. (§ 40 K. P.)

61) § 206/II K. P.

Da li će državni tužilac zato što je Apelacioni sud u postupku po prigovoru protiv optužnice ovu vratio (po §-u 206/I K. P.) radi boljeg razjašnjenja stanja stvari, postupiti u smislu §-a 206 od II K. P. i predložiti istražnom sudiji otvaranje istrage i onda, kad se radi o postupku zbog krivičnog dela za koje je nadležan sudija pojedinac Okružnoga suda pa istraga nije bila otvorena, jer nije bilo potrebno narediti istražni zatvor (§ 372/I K. P.)?

Neće, jer u postupku zbog krivičnih dela za koja je nadležan sudija pojedinac Okružnoga suda nema mesta otvaranju istrage sem slučaja kad se naređuje istražni zatvor (§ 372/I K. P.). Kako, dakle, sem u ovom zadnjem slučaju, optužnici nije ni smela prethoditi istraga, već je optužnica podignuta samo po eventualno potrebnim izvidajima ili bez ovih, to će državni tužilac radi boljeg razjašnjenja stvari tražiti samo vršenje izvidaja odnosno dopunu istih.

62) § 211 K. P.

Može li se u postupku pred Sreskim sudom i do kada pobijati *mesna* nadležnost suda?

Kako u postupku pred Sreskim sudom za pobijanje mesne nadležnosti ne može biti krajni rok stupanje na snagu optužbe (§ 211 K. P.), jer ove u tom postupku nema, to će se *mesna* nadležnost moći pobijati do početka pretresa (§ 387/IV

K. P.) tj. do objave glavne sadržine zahteva ili prijave.

63) § 215 K. P. (Sa izmenama po tač. 21 Uredbe o pristijem i brzem postupku kod krivičnih sudova).

Da li treba dostaviti poziv za pretres i optuženikovom braniocu, tako da i ovome ostane između dana dostave poziva i pretresa rok od bar osam odnosno tri dana?

Ne treba. Na taj rok treba paziti samo u pogledu dostave poziva za pretres optuženiku, jer to izrečno stoji u §-u 215 od. I K. P.

64) § 215/I K. P. (Po izmeni po tač. 21 Uredbe o pristijem i brzem postupku kod kriv. sudova)

Da li se i u slučaju kad je glavni pretres *odložen*, mora optuženiku između dana dostave poziva i odloženog pretresa ostaviti rok od bar tri odn. osam dana?

Ne, već samo u slučaju poziva na prvi pretres. Taj je rok dat, da bi se optuženik mogao pripremiti za odbranu i zahtevati još pre glavnog pretresa dopunu dokaza u smislu §-a 217 od. I K. P.

65) § 218/III K. P.

Da li pretsednik presudnog veća mora obavestiti stranke kad po svojoj inicijativi, u pripremnom postupku pre glavnog pretresa, poziva nove svedoke i veštake za glavni pretres a koje niko nije predložio?

Ne mora, jer zakon propisuje, da pretsednik presudnog suda mora obavestiti drugu stranku o pozivanju svedoka na pretres samo onda, kada je našao da je osnovan zahtev stranke, koja je odnosni predlog učinila.

66) § 248/II K. P.

Da li treba na glavnom pretresu čitati i rešenje Apelacionog suda kojim se u celosti *odbija* prigovor protiv optužnice?

Ne treba, jer zakon propisuje da će se to rešenje čitati ako je u njemu rečeno, da se koja tačka optužbe ima izdvojiti.

67) § 254 K. P.

Da li je sud dužan da pristupi pribiranju onih dokaza koje je on već pripustio, ili može da odustane od pribiranja takvih dokaza?

Ako sud nade da već pripušteni ali još ne izvedeni dokaz ne bi mogao uticati na sudijsko uverenje već stečeno na osnovu drugih prikupljenih dokaza, onda može a da time ne povredi formalni zakon odustati od toga pripuštenog a još ne izvedenog dokaza. Jer kada sud po slobodnom uverenju ceni, da li se koja odlučna činjenica ima uzeti za dokaznu ili ne, i kada u toj oceni nije vezan ni za kakva dokazna pravila — § 274 K. P., — onda je ovlašćen u svako doba da odbaci izvođenje svakog dokaza, za koji bi našao da mu za stvaranje njegovog sudijskog uverenja nije potreban.

68) § 256/II K. P.

Da li se mogu pozvati i saslušati kao svedoci lica koja su bila prisutna na pretresu kad su ispitivani optuženik odnosno drugi svedoci?

Mogu. Ta okolnost ne smeta, jer zakon ne kaže da ispit takvih svedoka neće vredeti.

69) § 263/5 K. P.

Da li se optuženik može na pretresu protiviti čitanju iskaza svedoka predloženih u optužnici,

ako se u blagovremeno izjavljenom prigovoru protiv optužnice nije tome protivio?

Ne može, jer se u tom slučaju smatra da postoji saglasnost u smislu §-a 263 br. 5 K. P. Ali optuženik može ipak u smislu §-a 217 od. I K. P. i pre pretresa zahtevati preslušanje svedoka, a može prema §-u 254 od. IV K. P. na pretresu predložiti da se svedok čiji je iskaz pročitao sasluša, navodeći razloge zbog kojih traži neposredno saslušanje svedoka. Ali ako ne navede razloge, ne može se takav predlog uvažiti.

70) § 268 (§ 272/II) K. P.

Da li je moguće pribiranje dokaza posle dovršenog dokaznog postupka odn. posle završenog pretresa?

Neki sudovi tumače zakonske propise §§ 268 i 272 od. II K. P. tako, da smatraju isključenu mogućnost preduzimanja ma kakvog daljeg dokaza posle jednog ili drugog od ovih momenata na glavnom pretresu.

Međutim ovo je stanovište pogrešno. Izjave pretседника na glavnom pretresu da je dovršen dokazni postupak, odnosno da je završen pretres, imaju čisto formalni karakter. Prvi obeležava naime momenat kada stranke dobivaju pravo na davanje završne reči, a drugi kada se sud povlači radi većanja i izricanja presude. Ovakve formalnosti u postupku ne mogu i ne smeju da idu na uštrb glavnog cilja pretresa: pronalaženju materijalne istine.

I posle dovršenog dokaznog postupka, šta više i posle povlačenja suda radi većanja i u toku samog većanja, može da nastane potreba da se neka odlučna okolnost još bolje rasvetli. Može se desiti da je baš u tom međuvremenu i jedna od stranaka došla do nekog dokaza koji bi mogao biti od presudne važnosti za odluku suda u dotičnoj krivičnoj stvari.

Zato će se i posle izjave pretседnikove, da je pretres završen a tim pre i posle njegove izjave da je dovršen dokazni postupak, uvek moći preduzeti koji dalji dokaz, ako sud nađe da je potreban te ga zato i bude pripustio.

Za ovo stanovište govori i propis §-a 254 od. IV K. P., prema kome sud ne može odbaciti zahtev stranaka za izvidanje novih činjenica i dobavljanje novih dokaza, zbog toga što je dockan učinjen.

71) § 276 K. P.

Da li će sud ako je zahtev da se postupak započne (privatna tužba) podnet posle tromesečnog roka, predviđenog u §-u 86 Kr. Zak., odbiti optužbu po §-u 276 K. P., ili će doneti oslobodavajuću presudu po §-u 280 K. P.?

Sud će odbiti optužbu po §-u 276 K. P., jer nema zakonskih uslova za pokretanje postupka. Blagovremenost podnošenja privatne tužbe je naime zakonska procesna pretpostavka za pokretanje krivičnog postupka.

72) § 276 K. P.

Kako će postupiti sreski sudija, ako u toku pretresa nađe da utvrđene činjenice imaju obeležja krivičnoga dela za koje bi bio nadležan okružni sud ili sudija pojedinac Okružnog suda?

Ako njegovu nadležnost nije već pre utvrdio Okružni ili viši sud izreći će presudu, kojom će odbiti zahtev odnosno prijavu u smislu §-a 276 K. P., iz razloga što za presudu nije nadležan.

Čim je pretres počeo, on se može završiti samo izricanjem presude (§ 273/I K. P.). U propisu §-a 278 K. P. odnosno §-a 279 od. II K. P. izričito je propisano kada se pretres zbog nenadležnosti može prekinuti. To su iznimci od kojih se samo

propis § 279 od. II K. P. može primeniti i kod Sreskog suda.

Propis §-a 378 od. II K. P. predviđa postupak za slučaj da sreski sudija pre pretresa nađe da za suđenje nije nadležan. U propisu prvog odeljka toga paragrafa stoji naime izrečno da će sudija, čim primi zahtev ili izjavu ovlašćenog lica ili vlasti, ispitati i utvrditi o d m a h ili po izvršenju izvidaja, da li je nadležan.

Propis §-a 276 K. P. vredi prema propisu §-a 374 K. P. za sreskog sudiju, a prema §-u 373/1 K. P. i za sudiju pojedinca Okružnoga suda.

73) § 280 K. P.

Da li sud kad ustanovi zastarenje prava na gonjenje, mora izreći presudu kojom se optuženik oslobađa od optužbe, jer se zastarevanje ima da smatra kao okolnost koja isključuje kažnjivost optužnikovu (§ 280 K. P.), ili mora odbiti optužbu po §-u 276 K. P., zato što zastarelost predstavlja procesnu smetnju?

Sud mora izreći presudu kojom se optuženik oslobađa od optužbe (§280 K. P.), jer se zastarevanje prava na gonjenje koje je predviđeno u propisu materijalnog krivičnog zakona (§§ 78 i 79 K. Z.) ima da smatra kao okolnost koja isključuje kažnjivost.

74) § 281/3 K. P.

Da li u slučaju odmeravanja kazne zbog više dela u realnom sticaju (§§ 62 i 64 K. Z. odn. 286 K. P.) treba kazne izrečene za pojedina dela navesti u dispozitivu ili samo u razlozima presude?

U dispozitivu treba navesti samo jednu kaznu odmerenu po §§ 62 i 64 K. Z., a u razlozima po-

jedine kazne za pojedina dela. Kazna na koju se optuženik osuđuje je jedna (§ 281 br. 3 K. P.), ona dolazi u dispozitivni deo presude (§ 292 br. 2 K. P.). U obrazloženju presude pak, treba navesti, koji su razlozi bili od uticaja na odluku suda o veličini kazni (§ 293/II K. P.), kao i to na koliku je kaznu optuženik osuđen za svako pojedino delo ponaosob. Ukupna kazna mora biti veća od najstrože pojedinačne kazne a manja od zbira svih kazni.

75) § 281 br. 6 K. P.

Da li sud može branilačku nagradu dosuditi u samoj presudi?

Može, jer prema §-u 281 br. 6 i §-u 310 K. P. ako je sud oglosio optuženika krivim, izreći će u presudi da je dužan da naknadi i »troškove krivičnog postupka«. Među ove po §-u 314 br. 2 K. P. (sa izmenom po tač. 3 Uredbe o prostijem i brzem postupku kod krivičnih sudova) spada i nagrada branioca.

Ako sud nije imao podatke za utvrđivanje visine te nagrade, ili ako je sud propustio da to učini u presudi, doneće o tome naknadno rešenje (§ 309 i § 321 K. P.).

76) § 281/3 K. P.

Kakvu će presudu izreći sud kad u krivičnom zakonu stoji da se „neće kazniti“, a kakvu kad stoji, da se „može“ osloboditi kazne?

U prvom slučaju oslobodavajuću presudu (§ 280 K. P.) a u drugome presudu, kojom se izriče, da je optuženik kriv, ali da ga oslobađa kazne. (§ 281/3 K. P.).

77) § 286/II K. P.

Kako će postupiti sud ako nađe da je optuženik protiv koga je već ranije izrečena presuda

zbog kakvog krivičnog dela, kriv za krivično delo koje je učinio pre objavljivanja one ranije presude?

Sud će najpre utvrditi zasebno kaznu za ono delo koje je optuženik počinio pre objavljivanja ranije presude, pa će za osnovicu povišenja kazne uzeti onu kaznu koja je teža (tj. ili onu koju je utvrdio za delo počinjeno pre objavljivanja ranije presude ili onu koja je pravosnažno izrečena u toj ranijoj presudi, prema tome koja je teža) i tu težu kaznu prema propisu §-a 62 od. II K. Z. povisiti a istovremeno uračunati onaj deo kazne, po ranijoj presudi koji je izdržan, jer se može postupiti po §-u 64 K. Z. u vezi §-a 286 K. P. samo onda, ako kazna iz ranije presude nije već izdržana, zastarela ili oproštena.

Prema tome nikada se sud neće upuštati u presuđivanje dela, koje je bilo predmet ranije presude Okružnoga suda (kao što je to učinio jedan Okružni sud).

78) § 286 K. P.

a) Kako će se postupiti ako optuženiku protiv koga je već ranije izrečena presuda zbog kakvog krivičnog dela, bude za krivično delo koje je učinio pre objavljivanja one ranije presude, suđeno u vremenu kada se on po onoj ranijoj presudi nalazi na uslovnom otpustu?

b) Da li je druga presuda razlog za poništaj uslovnog otpusta (§ 30 Zak. o izvršenju kazni lišenja slobode)?

a) Sud će ako je nadležan izreći presudu, kojom će prema propisu §-a 64 K. Z. utvrditi kaznu koja bi se imala odmeriti, da se je u isto vreme suđilo za obadva krivična dela. Primeni §-a 64 K. Z. u ovom slučaju ima mesta, jer kazna po ranijoj presudi nije izdržana iako se osuđenik nalazi na

uslovnom otpustu, pošto ovom otpustu još nije istekao rok.

Ako se uslovni otpust poništi, izdržaće osuđenik ostatak nove kazne (tj. uračunava mu se u novu kaznu vreme ranije kazne koliko je izdržao), a ako se pak uslovni otpust ne poništi, pa se prema tome ostatak kazne po ranijem delu ne može izvršiti, postupiti će se po propisu br. 2 §-a 360 K. P., tj. sud koji je sudio u prvom stepenu, na zahtev državnog tužioca ili osuđenika saslušavši ovoga zadnjeda i njegovog branioca, izreći će novu presudu, kojom će prema novom stanju utvrditi kaznu koja se još ima izdržati.

Primer: A je 12 V 1930 god. osuđen za delo ubistva iz §-a 167 od. I K. Z. na 6 godina robije. Po izdržanju polovine ove kazne tj. posle 3 godine, pušten je 12 V 1933 g. na uslovni otpust (koji ističe 12-V 1936 god.). 1-I 1935 god., dok je na uslovnom otpustu, sudi mu se za delo iz §-a 316 br. 1 K. Z., koje je počinio 15-I 1930 god., dakle, pre objavljivanja one ranije presude za delo ubistva. Ako sud nađe da je za ovo delo iz §-a 316 br. 1 K. Z. A zaslužio 4 godine robije, odmeriće mu po §-u 64 K. Z. (§ 286 K. P.) kaznu ovako: kako je za delo iz §-a 167 od. I K. Z. ranijom presudom osuđen na 6 godina robije, a za delo iz §-a 316 br. 1 K. Z. zaslužio 4 godine robije, to će sud izreći kaznu n.pr. od 8 godina robije. (Povećavanjem ranije strože kazne od 6 godina.) Ako se uslovni otpust poništi, moraće osuđenik izdržati 5 godina robije (u novu kaznu od 8 godina uračunati će se one 3 godine koliko je osuđenik po prvom delu izdržao). Ako se pak uslovni otpust ne poništi, te se zato ostatak kazne ne može izvršiti, onda će sud postupiti po §-u 360 br. 2 K. P. tj. sud koji je sudio u prvom stepenu izreći će novu presudu, kojom će prema novom stanju utvrditi kaznu koja se još ima izvršiti.

b) Druga presuda, sama po sebi neće biti raz-

log za poništaj uslovnog otpusta, jer osuđenik nije osuđen za novo krivično delo počinjeno posle onoga prvog, po kome je i pušten na uslovni otpust, već za ranije počinjeno delo, pa prema tome se ne može reći, da se on nije popravio posle prve osude, tj. da se je poljuljala vera u njegov dalji čestiti život (§ 30 Zak. o izvršenju kazne lišenja slobode).

79) § 288/IV K. P.

Da li je potreban predlog državnog tužioca za rešenje suda koje se po izrečenoj presudi može da donese o istražnom zatvoru protiv optuženika koji je u slobodi, zato što s obzirom na težinu izrečene kazne postoji opasnost bekstva?

Sud može doneti to rešenje po zvaničnoj dužnosti bez predloga državnog tužioca, jer zakon ne traži takav predlog.

80) § 291 K. P.

Šta će biti ako se presuda ne izradi pismeno za tri dana pošto se objavi u zasedanju?

Ona se po »pravilu« mora u tom roku izraditi pismeno. Kako zakon kaže »po pravilu« to znači da taj rok nije prekluzivan. Ako je sudija kome je poverena izrada presude (§ 118/2 Uredbe o poslov. redu za red. kriv. sudove) neopravdano odugovlačio izradu, može biti pozvan na disciplinsku odgovornost zbog nemarljivog vršenja dužnosti (§ 4 Uredbe o poslov. redu za red. kriv. sudove), ali to zakašnjenje neće uticati na valjanost same presude.

81) § 295/III K. P.

Šta treba razumeti pod „tačno naznačenim privatnopravnim potraživanjem“, odnosno da li

oštećenik mora u svome zahtevu označiti visinu tražene naknade u tačno označenom novčanom isnosu?

Potraživanje ne mora biti izraženo u tačno određenoj sumi novca. Oštećenik mora označiti šta traži tj. da li traži povraćaj stvari i baš kojih, ili naknadu štete i baš koliko, ili traži da se izvesni pravni posao ili pravni odnos i baš koji uništi. Prema tome pod »tačno naznačenim privatnopravnim potraživanjem« treba razumeti vrstu privatnopravnog potraživanja.

82) § 295/IV K. P.

Da li se oštećenik sa svojim privatnopravnim potraživanjem može pridružiti krivičnom postupku i do početka prekinutog ili odloženog pretresa (prvo ili sledeće odlaganje), ili pre početka novog pretresa određenog po ništenju ranije presude usled uloženog pravnog leka ili po dozvoljenoj obnovi postupka?

Ne može, jer on se mora pridružiti do početka glavnog pretresa tj. još u stadijumu pripreme prvog pretresa. Prekid, odlaganje, ponovo suđenje su slučajnosti, koje ne mogu da idu u korist oštećenika u tom smislu da mu daju mogućnost produženja roka za pridruženje krivičnom postupku sa svojim privatnopravnim potraživanjem.

83) § 297/I K. P.

Da li sud ako nađe da je okrivljeni kriv, mora uvek u presudi dosuditi i traženu naknadu *za povredu časti*, ili može i sa ovim potraživanjem da uputi oštećenika na građansku parnicu?

Kako i ta naknada prema §-u 295 od. III K. P. pretstavlja privatnopravno potraživanje koje može

tražiti oštećenik kao ovlašćeni tužilac, to će se ona ireći u krivičnoj presudi ukoliko se pretresom pouzdano utvrdi njena količina kao i lice koje ima pravo na tu naknadu. Ali ako bi radi određivanja količine takve naknade moglo biti u pitanju n.pr. svojstvo u kome je nekome naneta uvreda i ako bi sud držao, da podaci krivičnoga postupka ne pružaju pouzdan osnov za presuđenje te naknade, uputiće oštećenika sa potraživanjem na građansku parnicu. Od ovoga pravila čini izuzetak čl. 62 Zakona o štampi, po kome se pitanje naknade mora istom presudom raspraviti.

84) § 328 K. P.

Da li je pravni lek podnet blagovremeno ako je zadnjeg dana određenog roka predat u sudu čija se odluka pobija ili u sudu koji je bio umoljen da izvrši dostavu (§ 84/II K. P.), nekom od činovnika koji je ovlašćen da primi podneske (n. pr. starešini suda koji bi se tu zatekao) ali posle kancelariskog vremena, tj. kada je sudska pisarnica već zatvorena?

Jeste, jer kad je izjava skopčana sa rokom, smatra se da je data u roku, ako je pre no što rok istekne predata onome koji je za njen prijem ovlašćen, a poslednji dan roka ističe protekom zadnjeg sata toga dana (§ 86/II i § 87 K. P.).

85) § 332 K. P.

Može li branilac optuženoga upotrebiti priziv protiv odluke u presudi o branilačkoj nagradi?

Ne može. Branilačka nagrada ulazi prema §-u 314 br. 2 K. P. u troškove krivičnoga postupka. Odluku o troškovima mogu pobijati samo lica navedena u §-u 332 od. IV K. P. a među ovima nije naveden i branilac.

86) § 339/II K. P.

Da li će biti uvek pušten odmah u slobodu optuženik koji je bio u istražnom zatvoru, ako je protiv njega odbivena optužba?

Mora se odmah pustiti u slobodu. Ali neće se pustiti, ako je optužba protiv optuženika odbivena zbog nenadležnosti suda i ako je u takvom slučaju: ili istražni zatvor obavezan (§ 119/II K. P.), ili postoji osnovana bojazan da će on pobeći (§ 119/I u v. §-a 113/2 K. P.). Pretpostavka je, dakle, u oba slučaja (tj. u slučaju kad postoji obaveznost istražnog zatvora kao i kad postoji bojazan bekstva) uvek presuda, kojom se optužba odbija zbog nenadležnosti suda.

87) §§ 343/I, (396/I) K. P.

Da li će se okrivljeniku dostavljati primerak opravdanja revizije odnosno priziva u smislu navedenih propisa i onda, kad državni tužilac upotrebi pravni lek *u korist* okrivljenikovu (§ 324/II K. P.)?

Neće se dostavljati zato što se okrivljenik tome zakonskom pravu ne može ni protiviti i ako je izjavio da je sa presudom zadovoljan, jer time državni tužilac vodi računa o pravilnoj primeni zakona.

88) § 350/3 K. P.

Da li Kasacioni sud može narediti istražni zatvor?

Ne, on u slučaju §-a 350 br. 3 K. P. samo donosi rešenje da li se istražni zatvor ukida ili održava na snazi. Prema tome, u ovom slučaju istražni zatvor već postoji. Kasacioni sud ne može po ovom

propisu narediti da se lice koje je u ovom slučaju u slobodi stavi u istražni zatvor.

89) § 368/II K. P.

Da li se okrivljenik može žaliti na naređenje suda o istražnom zatvoru, donetom po propisu §-a 368 od. II K. P.?

Može na osnovu propisa §-a 328 od. I K. P., jer to pravo žalbe nije u ovom slučaju zakonom isključeno.

90) § 375/1 K. P.

Da li je za pokretanje postupka pred Sreskim sudom za dela koja se gone po službenoj dužnosti *u mestu gde je sedište državnog tužioca* potreban predlog državnog tužioca, ili se postupak i u tome Sreskom sudu može pokrenuti i na prijavu oštećenika, na zahtev javne vlasti ili javnog organa?

Može samo i na prijavu oštećenika ili na zahtev javne vlasti ili javnog organa ako u Sreskom sudu nema vršioca dužnosti državnog tužioca. Ali, razume se, da to ne sprečava da Sreski sud može pokrenuti postupak i po samom predlogu državnog tužioca. Ovaj može po §-u 382 od. II K. P. zahtevati da se on pozove na pretres, pošto po §-u 386 od. I K. P. može prisustvovati sam ili preko svog zamenika pred sudom svakom pretresu o krivičnom delu za koje se goni po zvaničnoj dužnosti.

91) § 378/II K. P.

Šta će biti ako državni tužilac predloži Okružnom sudu da se stvar ponovo uputi Sreskom sudu, ali Okružni sud ne usvoji ovaj predlog, već smatra da delo ipak spada u nadležnost

Okružnog suda, pa zato vrati stvar državnom tužiocu radi novog predloga?

Sreski sudija ako drži da je za suđenje nadležan Okružni sud ili inokosni sudija Okružnog suda, uputiće stvar državnom tužiocu. Ako je državni tužilac mišljenja da je ipak nadležan Sreski sud, on je ovlašćen po zakonu da stavi u tom smislu predlog Okružnom sudu tj. da ovaj stvar ponovo uputi Sreskom sudu (§ 378 od. III K. P.). Ako Okružni sud svojom odlukom po toj stvari (koju ovaj po §-u 11 br. 1 zadnja rečenica K.P. donosi sada u prvom stepenu, jer to nije žalba državnog tužioca na odluku Sreskog suda — kojoj u ovom slučaju i nema mesta — jer je takav slučaj nenadležnosti regulisan propisom §-a 378/II K. P.), ne usvoji predlog državnog tužioca, već nađe da je nadležan Okružni sud, državni tužilac ima pravo žalbe Apelacionom sudu (§ 331/II K. P. i § 12 br. 1 druga rečenica K. P.), jer ovakova žalba nije isključena (§ 328/I K. P.).

92) § 379 K. P. (§ 276 K. P.)

Da li će se u postupku pred Sreskim sudom odbaciti zahtev ili obustaviti izviđaj ako oštećenik pre pretresa izjavi da neće da goni prijavljeno lice; odnosno da li će se presudom odbaciti zahtev za gonjenje (§ 276 K. P.) ako to oštećenik učini na pretresu ili ako on na ovaj ne dođe?

Neće, jer on u ovom slučaju nije privatni tužilac ni privatni učesnik kao tužilac, već samo lice ovlašćeno da podnese prijavu (§ 375/1 K. P.).

Propis §-a 215 K. P. govori o pravnim posledicama, ako na pretres ne dođe privatni tužilac ili privatni učesnik kao tužilac (supsidijarni tuži-

lac). Zato će se postupak produžiti po službenoj dužnosti.

93) § 379 K. P.

Može li u postupku pred Sreskim sudom državni tužilac, kad se radi o delu koje se goni po službenoj dužnosti, odustati od gonjenja i onda kada je postupak u smislu §-a 375 br. 1 K. P. pokrenut ne od njega već po prijavi oštećenika, javne vlasti ili javnog organa?

Može, jer se delo goni po službenoj dužnosti, pa je i u tom slučaju dominus litis uvek državni tužilac, a on može po propisu §-a 386 od. I K. P. i prisustvovati svakom takvom pretresu, pa i od daljeg postupanja odustati.

94) § 379 K. P.

Da li će Sreski sud pokrenuti odn. produžiti već pokrenuti krivični postupak i onda, kad javna vlast, ili javni organ povuče zahtev, naveden u §-u 375 br. 1 K. P.?

Hoće, jer je sud podnašanjem prijave došao do saznanja odnosnoga dela koje se goni po službenoj dužnosti i dužan je da preduzme sve zakonske mere koje su potrebne za dalje postupanje.

95) § 380/3 K. P.

Može li sreski sudija odrediti pritvor kad se radi o delu koje se goni po privatnoj tužbi a za koje je on nadležan da sudi?

Može samo ako je osnovana sumnja da će okrivljenik pobeći, jer § 380 br. 3 K. P. ne pravi razliku između privatne i javne tužbe.

96) § 380/II K. P.

Da li sreski sudija mora i onda kad nije u roku od dvadeset i četiri sata podneta žalba protiv naredbe o pritvoru (naređenom po §-u 380/3 K. P.) podneti naredbu po službenoj dužnosti Okružnom sudu (kao što je to slučaj u §-u 117/II K. P., odn., §-u 119/V K. P.)?

Ne mora. Prema propisu §-a 380 od. I K. P. u postupku pred Sreskim sudom primenjivaće sreski sudija u izvidajima propise koji vrede za istražnog sudiju uz ograničenja navedena u tačkama 1—8 istog paragrafa. U odeljku II toga paragrafa ograničen je postupak u pitanju naređenja pritvora na dopuštenost žalbe protiv takovog naređenja. Postupak pred Sreskim sudom mora biti brz i kratak, pa je zato u zakonu i predviđeno takvo ograničenje. Zato u ovom slučaju i nema mesta primeni propisa koji važe za postupak pred okružnim sudom (§ 374 K. P.), jer važi naročiti propis §-a 380 K. P.

97) § 385/II K. P.

Da li je isključen kao sudija po istoj stvari onaj isti sreski ili inokosni sudija, koji je izrekao raniju presudu, kad je ova od Okružnoga odn. Apelacionog suda poništena po prizivu i stvar upućena na ponovno suđenje?

Isključen je, jer prema §-u 385 od. II K. P. i u postupku kod Sreskog suda primenjuju se naređenja iz §-a 29 od. I K. P.

Ovlašćenje sadržano u §-u 399 od. II K. P., prema kome Apelacioni odnosno Okružni sud, u slučaju ništenja presude ima da uputi stvar na novi pretres »isto me ili drugome prvostepenome sudiji svoga područja« ima se tumačiti tako, da to

može biti sreski sudija odnosno sudija pojedinac u istome (ili drugome) sudu, ali ne i onaj isti sudija (isto lice) koji je u tom sudu po toj stvari doneo raniju presudu.

98) § 388 K. P.

Da li državni tužilac, ako mu Sreski sud i bez njegovog zahteva, dakle, protivno propisu §-a 388 od., III K. P., pošalje i presudu kojom je optuženi osuđen, ima pravo da se protiv takve presude žali i posle roka od tri dana po njenom objavljivanju tj., u roku od tri dana po prijemu presude?

Nema, jer Sreski sud nije dužan da takve presude dostavlja državnom tužiocu bez njegovog naročito zahteva.

99) § 389/II K. P.

Kada može sudija u postupku pred Sreskim sudom otpočeti usmeni pretres u odsustvu okrivljenikovom, pribрати dokaze i izreći i objaviti presudu?

Ako lično prisustvo okrivljenikovo nije potrebno ili ako je on već ispitan i dao svoju odbranu, a nije potrebno njegovo suočenje sa svedocima ili sa saokrivljenicima (§ 389/II K. P.). Ali je uvek potrebno da je okrivljenik ranije ispitan pred sudom, jer bi se inače povredio princip »audiatur et altera pars«, i ustavno načelo, da niko ne može biti osuđen dok prethodno ne bude saslušan.

100) § 398 i § 399 K. P.

Da li se odluke prizivnog veća donete u nejavnoj sednici moraju saopštiti državnom tužiocu?

Moraju, jer je državni tužilac zainteresovano lice (§ 79 K. P.). Saopštenje se čini dostavljanjem odluke u izvorniku a ako zahteva izdaće mu se i prepis. (§ 80 K. P. i § 32 Uredbe o poslovnom redu za red. kriv. sudove).

101) §§ 399—400/I K. P.

Koja je razlika između ova dva zakonska propisa?

Apelacioni odnosno Okružni sud rešava prema propisu §-a 399 od. I K. P. uvek u sednici kad se radi o prizivu iz br. 3 §-a 392 K. P. (§ 332 K. P.) (takozvani nepotpun priziv), a prema propisu §-a 400 od. I K. P. na pretresu kad se radi o prizivu iz br. 1 i 2 §-a 392 K. P. (takozvani potpun priziv). U koliko je pak uz taj potpuni priziv iz §-a 392 br. 1 i 2 K. P. jednovremeno izjavljen i gore pomenuti priziv iz br. 3 §-a 392 K. P. rešiće se i ovaj na pretresu. Razume se, sve pod pretpostavkom, da nema mesta ni jednoj od odluka u §§ 398, 399 K. P. Tako se imaju tumačiti reči »i u koliko je upravljen protiv odluke o kazni« navedene u I odeljku §-a 400 K. P.

REGISTAR

Paragrafi	Broj pitanja	Strana
§ 2 K. P. (§ 89 K. Z.)	1	5
§ 6/VII (53) K. P.	2	5
§ 17/I K. P.	3	6
§ 28/5 K. P.	4	6
§ 28/2 K. P.	5	6
§ 29 K. P.	6	6
§ 29 K. P.	7	7
§ 29 K. P.	8	7
§ 29 K. P.	9	7
§ 32/I K. P.	10	8
§ 34 K. P. (§ 385 od II K. P.)	11	8
§ 39/3 K. P.	12	9
§ 41 K. P.	13	10
§ 47 K. P.	14	10
§ 51 K. P.	15	10
§ 51 K. P.	16	10
§ 51/II K. P.	17	11
§ 51/I K. P.	18	11
§ 51/III K. P.	19	12
§ 52—(53) K. P.	20	12
§ 52 K. P.	21	12
§ 53 K. P.	22	13
§ 53 K. P.	23	13
§ 53 K. P.	24	13
§ 53 K. P.	25	14
§ 53-I-II (§ 95 K. P.)	26	15
§ 53 K. P.	27	16
§ 53/I K. P. (§ 96/I K. P.)	28	16
§ 53 i 219/II K. P. sa izmenom po tač. 22 uredbe o prostijem i brzem postupku kod Kriv. sudova	29	16
§ 53/III K. P.	30	18
§ 56 K. P.	31	19
§ 69 K. P.	32	19
§ 96 K. P.	33	19
§ 95/III i 96/I K. P.	34	20
§ 95/III K. P.	35	20
§ 95 K. P.	36	21
§ 96 K. P.	37	22
§ 96 K. P. (§ 108 K. P.)	38	22
§ 96/I K. P.	39	22
§ 96/I K. P.	40	24
§ 96/I K. P.	41	24
§ 97/I (§ 119/II) K. P.	42	25

Paragrafi	Broj pitanja	Strana
§ 97/I (119) K. P.	43	25
§ 98/VI K. P.	44	26
§ 99/I K. P.	45	26
§ 108/II K. P.	46	27
§ 111 K. P.	47	27
§ 113 (§ 119) K. P.	48	27
§ 116 K. P.	49	28
§ 118 K. P.	50	28
§ 119 K. P.	51	29
§ 119 K. P.	52	30
§ 202 K. P.	53	31
§ 203/I K. P.	54	32
§ 203 K. P.	55	33
§ 204 K. P.	56	33
§ 204/II K. P.	57	34
§ 205/I K. P.	58	34
§ 205/I K. P.	59	34
§ 205/III K. P.	60	34
§ 206/II K. P.	61	35
§ 211 K. P.	62	35
§ 215 K. P.	63	36
§ 215/I K. P.	64	36
§ 218/III K. P.	65	36
§ 248/II K. P.	66	37
§ 254 K. P.	67	37
§ 256/II K. P.	68	37
§ 263/5 K. P.	69	37
§ 268 (§ 272/II) K. P.	70	38
§ 276 K. P.	71	39
§ 276 K. P.	72	39
§ 280 K. P.	73	40
§ 281/3 K. P.	74	40
§ 281 br. 6 K. P.	75	41
§ 281/3 K. P.	76	41
§ 286/II K. P.	77	41
§ 286 K. P.	78	42
§ 288/IV K. P.	79	44
§ 291 K. P.	80	44
§ 295/III K. P.	81	44
§ 295/IV K. P.	82	45
§ 297/I K. P.	83	45
§ 328 K. P.	84	46
§ 332 K. P.	85	46
§ 339/II K. P.	86	47
§ 343/1 (396/I) K. P.	87	47
§ 350/3 K. P.	88	47

	Paragrafi	Broj pitanja	Strana
§	368 II K. P.	89	48
§	375 I K. P.	90	48
§	378 II K. P.	91	48
§	379 K. P. (§ 276 K. P.)	92	49
§	379 K. P.	93	50
§	379 K. P.	94	50
§	380 3 K. P.	95	50
§	380 II K. P.	96	51
§	385 II K. P.	97	51
§	388 K. P.	98	52
§	389 II K. P.	99	52
§	363 i § 399 K. P.	100	52
§	399—400 I K. P.	101	53

Law. br.
386/12